

PÖYTÄKIRJA

Ilmastopaneelin 4. kokous

Aika: 4.6.2020, klo 12-14

Paikka: Teams-etäkokous

Paikalla:

Panelistit: prof. Markku Ollikainen (pj), Helsingin yliopisto, prof. Ari Ekroos, Aalto-yliopisto, prof. Jouni Jaakkola, Oulun yliopisto, prof. Sirkku Juhola, Helsingin yliopisto, tutkimusprof. Paula Kivimaa, SYKE, tutkimusprof. Hannele Korhonen, Ilmatieteen laitos, prof. Jarek Kurnitski, Aalto-yliopisto, prof. Jukka Käyhkö, Turun yliopisto, prof. Peter Lund, Aalto-yliopisto, tutkimusprof. Kristiina Regina, LUKE, prof. Jyri Seppälä, SYKE, apulaisprof. Annukka Vainio, Helsingin yliopisto, tutkimusprof. Timo Vesala, Helsingin yliopisto.

Sihteeristö: erityisasiantuntija Heta Heiskanen, ympäristöministeriö, tiedesihteeri Marianne Leino, Helsingin yliopisto, tohtorikoulutettava Sanna Lötjönen (sihteeri), Helsingin yliopisto, tiedesihteeri Matti Sihvonen, Helsingin yliopisto, koordinaattori Sally Weaver, Helsingin yliopisto.

Yhdyshenkilöt: metsäneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö, erityisasiantuntija Petri Hirvonen, työ- ja elinkeinoministeriö, neuvotteleva virkamies Hanna Mattila, maa- ja metsätalousministeriö, johtava asiantuntija Jukka Uosukainen, valtioneuvoston kanslia.

Vierailijat: tutkimusohjelmapäällikkö Johanna Kohl, maa- ja metsätalousministeriö, Senior Consultant Riikka Rantakari, FitComm/Kaiku Helsinki, viestinnän suunnittelija Taina Rinta-Kauhajärvi, Kaiku Helsinki.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:00.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Tilannekatsaus

a. Lausunnot ja kuulemiset

Lausunto EU:n ilmastolaista on lähetetty. Energiavero-lausunnon DL on 8.6., tätä valmistelevat Ollikainen, Lund ja Arasto. Kurnitski valmistelee lausunnon rakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljen arvioinnista (DL 16.6.). Joutomaiden metsityksen lausunnon DL on 6.7. ja sitä valmistelevat Seppälä, Kristiina, Vesala ja Ollikainen.

b. Muut

Packalenin tilalle valittavan uuden panelistin hakuilmoitus on julkaistu. Hakuaikaa on 17.6. asti. Useampi panelisti on antanut kommentteja kansalaisen ilmasto-oppaaseen. Britannian suurlähetystön kanssa käydään keskustelua mahdollisesta tapaamisesta UK:n ilmastopaneelin CCC:n kanssa.

5. Ilmastolaki

Kohdassa käydään alustavaa keskustelua paneelin valmistautumisesta ilmastolakia koskevaan neuvonantoon.

a. Valmistelun tilanne

Ollikainen kertoi ilmastolain uudistuksesta ja paneelin antamasta neuvonannosta. Ekroos kertoi ilmastolaista juridisesta näkökulmasta. Aiheesta keskusteltiin.

b. Paneelin mahdollinen välikannanotto

Sovitaan, että asiaan palataan sitä mukaa, miten omien hankkeiden valmistelut etenevät ja mitä kuullaan muista hankkeista. Asian etenemistä katsotaan sekä elokuun että lokakuun kokouksessa.

6. Hankekatsaus – tilanne lyhyesti

a. Sopeutuminen

Juhola kertoi hankkeen tilanteesta. Hanke on kokoustanut muutaman kerran. Työpaketti 1 miettii mm. sitä, mitä ovat jo olemassa olevat tai tapahtuneet ilmatoriskit. Työpaketti 2 keskittyy tulevaisuuden uhkiin. Työpaketti 3 liittyy ilmastolakiin ja laajemmin ohjauskeinotarkasteluun sopeutumisen suunnitelman uudistamiseen liittyen. Tästä on tulossa työpajoja syksyllä. Työpaketissa 4 ovat taloudelliset kysymykset. Mitkä ovat kustannukset, jos sopeudutaan tai ei sopeuduta?

b. Vihreä elvytys

Ollikainen kertoi hankkeen tilanteesta. Taloudelliset laskelmat on tehty ja nyt aletaan katsoa päästövähennysten vaikutuksia ja innovaatioita.

c. Turve

Regina kertoi hankkeen tilanteesta. Hankkeen aloituskokous on huomenna. Yksi rekrytointi on tehty ja toinen alkaisi loppuvuodesta. Kesällä on tarkoitus saada vähintään nykytila kuvattua. Paneelin työtä on etenkin ohjauskeinojen tarkastelu.

d. Kulutus

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta. Aloituskokous on pidetty. Hanke on järjestäytynyt skenaarioryhmään, ohjauskeinoryhmään ja kulutuksen eri osa-alueisiin (asuminen, liikkuminen, ruoka, muu kulutus). Perimmäinen tarkoitus on tunnistaa kulutuksen osa-alueet, joissa kuluttajilta odotetaan aktiivisuutta ja katsoa, mitä yhteiskunta tekee näillä osa-alueilla. Kulutus on tällä hetkellä otettu huonosti huomioon skenaarioissa ja hankkeen toivotaan selventävän kuluttajan roolia.

e. Metsä

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta. Hankkeessa odotellaan Packalenin tilalle tulevaa panelistia. Muut kiireet ovat johtaneet siihen, että hanke on vielä alkamatta.

f. Sähköistyminen

Lund kertoi hankkeen tilanteesta. Hanke on lähtenyt käyntiin. Keskeisiä työpaketteja ovat tilannekatsaus, sähköistymisskenaariot ja oikeudenmukaisuuskysymykset. Syksyllä on tarkoitus järjestää tutkimusseminaari ja vuoden 2021 alussa työpaja. Sidosryhmiltä ja ministeriöiltä tullaan kysymään, millaisia odotuksia ja toiveita heillä olisi hankkeelle.

Hankkeiden tilannekatsauksesta keskusteltiin.

7. Ilmastopaneelin osallistuminen maankäyttösektorin TKI-ohjelman suunnitteluun (Johanna Kohl ja Heikki Granholm, MMM)

Johanna Kohl (MMM) kertoi ministeriön pyynnöstä paneelille. Ministeriön ehdotuksessa paneeli olisi osana TKI-ohjelman suunnittelua seuraavasti. Nyt kesäkuussa paneeli osallistuisi suunnitteluun niin, että saataisiin tietoa keskeisistä tutkimushankkeista, joita maankäyttösektorilla on olemassa, ja saataisiin kirkastettua TKI-ohjelman tavoitteet. Näissä käytäisiin läpi ilmastokestävän maatalouden ja metsätalouden toimet, maankäytön muutoksiin liittyvät toimet ja poikkileikkaavat toimet. Lisäksi tarvittaisiin listaa siitä, mitä jatkossa pitäisi erityisesti tutkia. Luke on osaltaan toimittanut selvityksen hiilen kierron tutkimuksesta. Ehdotuksena olisi, että 30.6. mennessä tulisi tällainen selvitys paneelilta. Selvityksen muoto olisi vapaa ja se tulisi Johanna Kohlille ministeriöön. Jatkossa syksyllä paneelilla olisi mahdollisuus kommentoida teemakokonaisuuksia ja suunnitelmaa.

Pyynnöstä keskusteltiin ja asiasta päätettiin seuraavasti. Paneeli ei lähde selvittämään ensimmäistä teemaa eli kokoamaan tutkimushankkeita. Toisen teeman eli tutkimustarpeiden osalta MMM antaa Luken tekemän selvityksen tutkimushankkeista paneelin käyttöön ja työn pohjaksi. Paneeli lähtee tältä pohjalta kokoamaan tietotarpeita ilmastokestävään maa- ja metsätalouteen. Vesalalla, Reginalla, Seppälällä ja Ollikaisella on asiassa suurin työstövastuu. Kaikki osallistuvat tehtävän pohjan kommentointiin. Lyhyt muistio käsitellään paneelin kokouksessa 25.8., jonka jälkeen se tulee ministeriön käyttöön.

8. Ilmastovuosikellon päivitys

Leino kertoi ilmastovuosikellon päivityksestä. Viimeisin versio on jaettu basecampin kautta ja ajatuksena on osaltaan parantaa paneelin ennakkovarointujärjestelmää. Kyseessä on dokumentti, jota Leino itse kokoaa ja päivittää jatkuvasti. Tässä ministeriöiden yhdyshenkilöt ovat olleet apuna. Ilmastovuosikello otetaan elokuun kokouksessa tarkempaan käsittelyyn etenkin syksyn osalta.

9. Muut mahdolliset asiat

Paneelin lausunnot

Lähtökohtaisesti lausuntoja tehdään valiokuntien pyynnöistä ja lausunnon laativat paneelissa alan ekspertit. Kaikki lausunnot kulkevat vähintään puheenjohtajan käsien kautta. Kommentointiin otetaan mukaan mahdollisimman suuri joukko panelisteja. Oma luokkansa ovat erittäin tärkeät lausunnot, jotka tulevat aina paneelin käsittelyyn ja ne hyväksytään paneelina, jos se ajallisesti on mahdollista. Jos koko paneelin osallistaminen ei aikataulullisesti ole mahdollista, hyväksynnän tekee puheenjohtajisto. Kaikki lausunnot löytyvät tästä lähtien basecampista. Lisäksi lausunnot tullaan julkistamaan suurelle yleisölle. Aina, kun valiokunta on itse esittänyt lausuntonsa, tulevat myös paneelin asiakirjat näytille ja tarvittaessa näistä myös viestitään.

Kaikun viestintäsparraus

Syksylle on suunnitteilla parin tunnin viestintäkoulutus. Weaver laittaa ajankohdasta kyselyn panelisteille.

Basecampin päivitetty rakenne

Basecampin kansiorakennetta on selkeytetty ja eri tiedostotyypeille on tehty omat kategoriansa.

Seuraavat kokoukset

elokuu: ti 25.8. klo 12-16

lokakuu: to 15.10. klo 12-16

marraskuu: to 26.11. klo 12-16

10. Paneelin sisäiset asiat (ilman ministeriöiden edustajia)

Keskusteltiin ensi vuoden viestintäratkaisuihin.

11. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:08.